

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť vytváranie finančných, materiálových a iných podmienok na plnenie úloh ochrany pred povodňami a na odstránenie ich následkov; zhodnotiť hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a dodržanie účelovosti vynaložených verejných prostriedkov.

Predmetom kontroly bolo:

- postavenie a pôsobnosť kontrolovaného subjektu územnej samosprávy,
- plnenie povinností vyplývajúcich pre kontrolovaný subjekt zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami,
- čerpanie verejných prostriedkov na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov,
- projekt realizovaný mestom v rámci ochrany pred povodňami.

Kontrola bola vykonaná v meste Myjava, Nám. M. R. Štefánika 560/4, 907 14 Myjava (ďalej len „mesto“), za kontrolované obdobie roku 2010 a súvisiace obdobia.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Postavenie a pôsobnosť kontrolovaného subjektu územnej samosprávy

Mestu, ako subjektu verejnej správy, vyplývali v kontrolovanom období v oblasti riadenia a zabezpečovania ochrany pred povodňami povinnosti zo zákona o ochrane pred povodňami.

Odbornú činnosť týkajúcu sa tvorby a ochrany životného prostredia mestu zabezpečovalo v rámci vnútornej organizačnej štruktúry mesta oddelenie výstavby a životného prostredia, ktoré bolo súčasťou odboru regionálneho rozvoja, výstavby a životného prostredia. V období roku 2010 uvedené činnosti administratívne zabezpečoval jeden zamestnanec mesta.

Katastrálnym územím mesta preteká vodný tok Myjava a jeho prítoky, pričom mesto malo v nájme drobný vodný tok Svacenický jarok a bezmenný vodný tok – ľavostranný prítok Svacenického jarku, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území mesta v časti Turá Lúka. Prenajímateľ – Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Žilina (ďalej len „SVP“) poskytol mestu predmet nájmu za účelom výstavby protipovodňového opatrenia na ochranu mesta pred povodňami, na realizáciu vodnej stavby „Polder Svacenický jarok“.

2. Plnenie povinností vyplývajúcich pre kontrolovaný subjekt zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami

Katastrálne územie mesta v kontrolovanom období roku 2010 postihli dve povodne, pričom primátor mesta vyhlásil II. resp. III. stupeň povodňovej aktivity.

Mesto vypracovalo po povodniach súhrnné správy o priebehu povodní, ich následkoch a vykonaných opatreniach a predložilo ich Obvodnému úradu životného prostredia Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „OÚŽP“) v zákonom stanovenom termíne.

V oblasti ochrany pred povodňami sa mesto riadilo povodňovým plánom záchranných prác mesta Myjava (ďalej len „povodňový plán záchranných prác“), ktorý bol v priebehu roka 2010 prepracovaný v súlade so zákonom o ochrane pred povodňami.

Mesto tiež vydalo všeobecne záväzné nariadenie mesta Myjava o ochrane pred povodňami, ďalej zriadilo mestskú povodňovú komisiu (ďalej len „MsPK“), ktorej úlohy určoval štatút schválený primátorom mesta. MsPK vykonávala svoju činnosť na zasadnutiach, ktoré zvolával jej predseda podľa potreby a povahy povodňovej situácie, najmenej však jedenkrát za rok. V kontrolovanom období roku 2010 MsPK zasadala dvakrát.

Kontrola preukázala, že mesto nevyužilo možnosť určiť všeobecne záväzným nariadením inundačné územie pri drobných vodných tokoch v zmysle zákona o vodách. V rámci spolupráce so SVP v zastúpení svojich zamestnancov sa mesto pravidelne zúčastňovalo povodňových prehliadok na vodných tokoch, ktoré pretekajú katastrálnym územím mesta a navrhovalo opatrenia, ktoré by sa mali vykonať na vodných tokoch a ich prítokoch v rámci údržby.

Kontrolou boli zistené porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov tým, že:

- mesto predložilo prepracovaný povodňový plán záchranných prác Obvodnému úradu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „OÚ“) 18 dní po stanovenom termíne, čím nepostupovalo v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu povodňových plánov a postup ich schvaľovania (ďalej len „vyhláška MŽP SR“),
- súčasťou povodňového plánu záchranných prác neboli povodňové plány záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktorých stavby, objekty alebo zariadenia na území mesta môžu byť postihnuté povodňou, čo nebolo v súlade so zákonom o ochrane pred povodňami,
- mesto ako nájomca drobného vodného toku nevypracovalo povodňový plán zabezpečovacích prác a nepredložilo ho na schválenie OÚŽP, čím nedodržalo ustanovenie zákona o ochrane pred povodňami.

3. Čerpanie verejných prostriedkov na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov

Mesto zostavilo viacročný programový rozpočet na roky 2010 – 2012, pričom financovanie oblasti ochrany pred povodňami zahrnuje v programovom rozpočte na rok 2010 do programu Prostredie pre život, podprogram Ochrana pred povodňami, pričom najväčšia časť vyčlenených prostriedkov bola určená pre prvok – Polder Svacenický jarok. Výdavky na povodne boli rozpočtované v prvku – Povodne a v priebehu roka bola táto položka vzhľadom na povodňové udalosti dvakrát upravená rozpočtovými opatreniami. Úpravy sa týkali bežných výdavkov. Kontrolou bolo zistené, že:

- mesto vykonalo zmenu rozpočtu bežných výdavkov bez schválenia príslušným orgánom mesta, čím nedodržalo ustanovenia zákona o obecnom zriadení a zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy,
- mesto čerpalo kapitálové výdavky, ktoré nemalo schválené v rozpočte, čím nepostupovalo v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

V kontrolovanom období roku 2010 boli mestu v súvislosti so starostlivosťou o životné prostredie a s povodňami poskytnuté nasledovné finančné prostriedky:

- dotácia v sume 1 435,48 EUR, ktorú mestu poukázal Krajský úrad životného prostredia v Trenčíne (ďalej len „KÚŽP“) na úhradu nákladov na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie na rok 2010,
- bežný transfer v sume 102 699,41 EUR, ktorý mestu poukázal KÚŽP na náhradu výdavkov súvisiacich so zabezpečením povodňových záchranných prác na území mesta v období roka 2009,
- bežný transfer v sume 81 997,96 EUR, ktorý mestu poukázal OÚ na úhradu výdavkov súvisiacich so zabezpečením povodňových záchranných prác na území mesta v období roka 2010,
- bežný transfer v sume 299 798,87 EUR, ktorý mestu poukázal KÚŽP na úhradu výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác a úhradu 30 % škôd na majetku mesta spôsobenú povodňami v roku 2009 a 2010.

Kontrolou účtovných dokladov a dokumentácie preukazujúcej vynaloženie refundovaných prostriedkov bolo zistené, že:

- mesto v dvoch prípadoch na zmluvách nevykonalo predbežnú finančnú kontrolu, čím nekonalo v súlade so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

4. Projekt realizovaný mestom v rámci ochrany pred povodňami

Mesto uzatvorilo s MŽP SR zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva o poskytnutí NFP“). Celkové oprávnené výdavky schválené v zmluve o poskytnutí NFP boli vo výške 2 384 362,96 EUR, z toho prostriedky z Európskej únie (85 %) boli vo výške 2 026 708,51 EUR, prostriedky zo štátneho rozpočtu (10 %) boli vo výške 238 436,30 EUR a vlastné zdroje mesta (5 %) predstavovali sumu 119 218,15 EUR. Prostriedky boli poskytnuté na vybudovanie poldra Svacenický jarok.

Cieľom realizovaného projektu bolo protipovodňovými opatreniami znížiť riziko budúcich škôd a strát, účinne, dlhodobo a efektívne chrániť majetok mesta i majetok a životy občanov a firiem a tým zvýšiť konkurencieschopnosť mesta.

Počas realizácie projektu uzatvorilo mesto a MŽP SR jeden dodatok k zmluve o poskytnutí NFP, ktorým sa menil spôsob financovania projektu – z refundácie na predfinancovanie.

Mesto zaslalo na MŽP SR žiadosť o zmenu projektu v súvislosti so vznikom nepredvídaných nákladov stavby a MŽP SR zaslalo mestu oznámenie o schválení žiadosti, ktorého súčasťou bolo rozhodnutie o zmene projektu.

Kontrolná skupina preverila dokumentáciu z postupu verejného obstarávania v zmysle zákona o verejnom obstarávaní a zistila, že mesto uzatvorilo s úspešnými uchádzačmi, ktorí ponúkli najnižšiu cenu tri zmluvy. Kontrolou súladu uzatvorených zmlúv s ustanoveniami v zmluve o poskytnutí NFP bolo zistené, že:

- mesto nezpracovalo v zmluvách s dodávateľmi projektu povinnosť dodávateľa projektu strpieť výkon kontroly/audit/overovania súvisiaceho s dodávaným tovarom, prácami a službami, kedykoľvek počas platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP, a to oprávnenými osobami v zmysle všeobecných zmluvných podmienok (ďalej len „VZP“) a poskytnúť im všetku potrebnú súčinnosť, čím porušilo ustanovenie prílohy č. 1 - VZP zmluvy o NFP.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že mesto postupovalo pri realizácii projektu hospodárne, nakoľko uskutočnilo verejné obstarávanie a vybralo dodávateľov s najnižšou cenou.

Vzhľadom k tomu, že projekt bol v čase výkonu kontroly v štádiu kolaudácie, nebolo možné zhodnotiť efektívnosť a účinnosť realizovaného projektu.

Zhrnutie

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov v meste preukázala viaceré porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov – porušenie vyhlášky MŽP SR, keď mesto aktualizovalo a zaslalo povodňový plán záchranných prác OÚ po stanovenom termíne, porušenie ustanovení zákona o ochrane pred povodňami, keď súčasťou povodňového plánu záchranných prác neboli povodňové plány záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov, ktorých stavby, objekty alebo zariadenia na území obce môžu byť postihnuté povodňou a keď nemalo vypracovaný povodňový plán zabezpečovacích prác.

Ďalej mesto porušilo zákon o obecnom zriadení a zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, keď vykonalo zmenu rozpočtu bežných výdavkov bez schválenia príslušným orgánom mesta a keď čerpalo kapitálové výdavky, ktoré nemalo schválené v rozpočte.

Kontrolou čerpania verejných prostriedkov na ochranu pred povodňami a na odstránenie ich následkov bolo zistené, že mesto nepostupovalo v súlade s ustanovením zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite, keď nevykonávalo predbežnú finančnú kontrolu pri uzatváraní zmlúv.

Zároveň kontrolou súladu uzatvorených zmlúv mesta s úspešnými uchádzačmi vo verejnom obstarávaní s ustanoveniami v zmluve o poskytnutí NFP bolo zistené, že mesto nespĺnilo povinnosť upraviť zmluvy s dodávateľmi projektu v zmysle prílohy č. 1 – VZP zmluvy o NFP.